

NA BULVÁRU DES BATIGNOLLES v Paříži se v čísle 73 nachází malý obchod s potravinami. Anglicky mluvící turisté takové obchody obvykle nazývají *Arabic shops*. Majitel potravin na bulváru Des Batignolles takovým označením zrovna nadšený není, ale ani jej nijak nekomentuje. Zase tolik turistů na bulváru není. Většina návštěvníků města se zdržuje kolem Champs-Élysées, Eiffelovky, Louvru a Vítězného oblouku.

Ti, kdo chtějí objevovat „skutečnou“ Paříž, se kupříkladu vydávají do Château Rouge a připadají si odvážní i světaznalí, když se procházejí v bezpečné vzdálenosti od vchodu do metra. Pravdou je, že pravá Paříž neexistuje. Město je schizofrenní. Pokud člověk chce Paříž skutečně poznat, učiní tak nejlépe z některé z mnoha městských laviček. Z nich se dá odpozorovat, jak se miliony lidí snaží najít místo v životě.

Ze stoličky před obchodem s potravinami na adrese 73 Boulevard des Batignolles objevuje Paříž dennodenně Mančebo.

Pro pařížské obchody s potravinami je příznačné, že je často provozuje někdo s kořeny v bývalé francouzské kolonii v severní Africe, ceny v nich jsou vyšší než jinde, mají velkorysou otevírací dobu a nabídku čerstvého ovoce. Pro turisty je exotické koupit si tam jídlo na piknik nebo lahev

vína, kterou pak propašují do hotelového pokoje. Pro Pařížany představují přirozený prvek v obrazu města a často záchranu v nouzi. Obchody s potravinami dávají pocit jistoty. Často v nich pracují členové rodiny a zákazníci v jinak anonymním velkoměstě oceňují jejich intimitu.

Mancebo sedává dennodenně před krámkem a objevuje Paříž, on sám to tak však nevnímá. Dění v ulici registruje nevědomky. Jeho pozorování přeruší až vůně jídla, poprvé v době oběda. Tehdy se jídlo, které připravuje jeho žena Fatima, podává v patře nad ním. Než však Mancebo stačí zaznamenat třeskot talířů, vtrhne do obchodu jeho bratranec Tariq. Nepracuje daleko, pouze na druhé straně bulváru ve vlastní opravně obuvi. V té, o které dennodenně prohlašuje, že ji zavře a prodá, a pak se přestěhuje do Saudské Arábie a otevře si školu pro parašutisty.

Tariq o padácích nic neví, ale jednou před pěti lety podrazil jakémusi muži boty, a zatímco ševcovské lepidlo zasychalo, stačil Tariqovi povědět, že přisedlal z IT poradce v Paříži na instruktora bungee jumpingu v Jordánsku, kde si otevřel školu. A shodou okolností přišel téhož dne do opravný ještě jiný mladší muž a vyprávěl, že se se ženou přestěhovali do Dubaje. V Paříži se protloukal běžnými zaměstnáními a teď si v Dubaji žijí jako králové. Tehdy Tariqa napadlo, že si v Saudské Arábii otevře školu pro parašutisty. „Saudští Arabové prahnou po tom dostat se do vzduchu,“ říká obvykle.

Je přesvědčen, že lidé ozdobení turbanem a šperky se nemohou dočkat, aby se už už mohli učit skákat s padákem. Dokud ropa teče, budou platit, tím si je Tariq jistý. Dokonce si v knihovně zapůjčil o Saudské Arábii knihy. Fatima však je toho názoru, že by se měl nejdříve vzdělat v oboru seskok padákem.

Tariq neobjevuje Paříž stejným způsobem jako Mancebo, zdržuje se v opravně obuvi a nejčastěji sedí a kouří v kanceláři. Mancebo si smí vychutnat pouze jednu cigaretu denně, i když by si jich rád dal víc. Fatima však svému muži dovoluje kouřit pouze po večeri. „Jak by to vypadalo, kdyby obchod s potravinami páchl kouřem?“ říkává.

Navíc tvrdí, že má na cigaretový kouř alergii, a proto Mancebo nesmí kouřit doma. Mancebo se své ženy nebojí, ne když všední dny probíhají, jak mají. Mancebo pracuje sedm dní v týdnu a Fatima je doma. Co v tu dobu jeho žena vlastně dělá, neví, ale neodvažuje se zeptat. Dozajista vaří, protože je jídlo pokaždé na stole.

Tariq a Mancebo pracují i bydlí blízko sebe. Tariq a jeho žena Adèle bydlí v poschodí nad obchodem a Mancebo, Fatima a jejich syn Amir nad nimi. Mělo by to však být naopak, tvrdí rozhodně Mancebo. Bylo by přirozenější, kdyby měl Tariqův byt, protože by pak každý den sešel jen jedno poschodí, když má otevřít obchod, a jedno poschodí vyšel, když ho zase zavře. To si však Fatima nemyslí. „Je to tvůj jediný pohyb,“ říkává.

Před několika lety, kdy měl Mancebo ještě víc energie, vymyslel veškeré argumenty, které by mohl pro případnou výměnu bytů použít. První a nejzávažnější byl, že je mnohem starší než Tariq a za několik let už možná bude zdolávat schody jen s obtížemi. Zadruhé vstává dřív než ostatní a cestou dolů po schodech by je mohl budít. A zatřetí, Fatima pokaždé vaří jídlo v prvním patře, protože tam je lepší trouba.

Bylo nad slunce jasné, tedy alespoň Mancebovi, že jeho rodina by měla mít byt v prvním patře. Pečlivě si připravil argumenty a přednesl je u výborně ugrilovaného kuřete. K obrovskému překvapení se mu nedostalo podpory, dokon-

ce ani od manželky, což mu ještě dnes připadá podivné. Naopak si ještě na jeho úkor zažertovala a zeptala se, jestli také nenasbíral na podporu svého návrhu podpisy lidí v téže čtvrti. Tariq se jako vždy smál, Adèle jako obvykle mlčela a Amir jeho procítěný přednes ani neposlouchal. Teď už Mancebo nemá na výměnu bytu čas ani energii na argumentaci.

Když se někdo Manceba zeptá, jaké je jeho povolání, odpovídá, že pracuje v sektoru služeb. Pokud by po něm někdo chtěl bližší vysvětlení, říká, že je majitelem obchodu s potravinami. Všechno je pravda. Když někoho zajímá, kde se ten obchod nachází, odpovídá, že na úpatí Montmartru. O tom by se však dalo diskutovat.

Mancebovi se líbí myšlenka, že bydlí a pracuje na úpatí bílého, jak z cukru vytesaného kostela Sacré-Cœur. Odpověď však v mnohých vzbuzuje dojem, že mohou Manceba a jeho obchůdek najít na náměstíčku Parvis du Sacré-Cœur, nebo snad vmáčkнутý někde mezi uličkami Montmartru, tak tomu však není. Jistě, z bulváru des Batignolles můžete kostel na Montmartru zahlédnout, ale daleko na obzoru na samém vrcholu návrší.

Fatimě připadá, že je dětinský, když tvrdí, že se obchod nachází na úpatí Montmartru, a pokaždé se tomu pošklebuje. Občas ho zatahá za ucho. Tehdy Mancebo odpoví, že nikdo neví, jak dlouhé má Montmartre paty. A to je přece pravda.

Mancebovy denní zvyklosti se řídí vůněmi a znameními města a jeho obyvatel, takže nepotřebuje ani hodinky. Zato má však budík a ten začne každý den vyzvánět těsně po páté. O čtvrt hodinu později už sedí ve svém bílém pick-upu a míří do Rungisu jižně od Paříže, aby nakoupil čerstvou zeleninu a ovoce. Těsně po osmé je už zase zpátky v Paříži a o několik

minut později se zastaví u Françoise v *Le Soleil* na rychlou kávu, která mu nahradí snídani.

V *Le Soleil* jsou bratřenci věrnými hosty, oblíbený bar tvoří spolu s Mancebovými potravinami a Tariqovou opravnou obuvi ve čtvrti trojúhelník. „Zlatý trojúhelník,“ žertuje obvykle majitel baru a naráží tím na proslulý zlatý trojúhelník mezi třemi tradičními kavárnami ve městě: Café de Flore, Les Deux Magots a Brasserie Lipp. „Bermudský trojúhelník,“ kontruje pokaždé Tariq. Françoisevi ani Mancebovi to přirovnání není zcela srozumitelné.

V devět hodin Mancebo vytáhne roletu a obchod vdechne ranní vzduch. Pak pracuje, dokud neucítí vůni jídla. Dolů s roletou a je čas oběda. Když dojí (ta doba se různí podle druhu jídla a tématu diskuze u stolu), znovu sejde ze schodů a vytáhne roletu toho dne podruhé. Odpoledne ještě jednou sejde roleta dolů, když nazraje čas na pastis s Tariqem v *Le Soleil*, a pak znovu do práce, dokud v obchodě opět těžce nespočinou výpary z kuchyně, řekněme kolem deváté. Tehdy stáhne roletu naposledy.

Přešel další den a Mancebo znovu objevuje ze své stoličky Paříž. Jako vždy spočítá denní tržbu, bankovky ovine gumičkami a uloží do igelitového sáčku. Ty půjdou do banky. Vůně hustého fazolového casserole proniká do obchodu škvírou pode dveřmi, která je jak pootevřené rty.

Jako by si vůně jídla po všech těch letech našla z kuchyně v prvním patře vlastní cestu ven do předsíně, škvírou pode dveřmi po schodech dolů a pak pronikne dveřmi na chodbě schodiště, které vedou přímo do obchodu. Dech domu Mancebovi vysvětlí, kdy má nastěhovat dovnitř stojany, což je zase signálem pro Tariqa na druhé straně bulváru, že je čas toho

dne opravnu obuvi zavřít. Vůně jídla dokonce napoví i to, co se bude k večeři podávat.

Když Mancebo po ránu otevře obchod, vznáší se v něm ještě včerejší vůně, avšak jen pár minut, nebo jak dlouho Mancebovi trvá, než vytáhne stojany s ovocem a zeleninou. Pak se smísí s více či méně čerstvým vzduchem Paříže.

Mancebo dopočítá peníze. Nebyl to dobrý den. Teplo ochromilo město, avšak teď se zdá, že se blíží bouřka. Zavírá malá zelená dvířka stojanů na zeleninu. To je znamení pro Tariqa. Mancebo si narovná černou čepičku, kterou nosí po celý rok. Bez ní si připadá nahý. Jako Adèle bez svého hidžábu. Vzpomíná si na večeři, u které probírali podobnosti mezi jeho čapkou a Adèliným šátkem. Obě pokrývky hlavy se už staly jejich součástí.

Podle Fatimy Mancebova čapka ani Adèlin šátek žádnou funkci neplní. Sama by se nikdy žádným šátkem nezahalila, protože by jí jen překážel při práci. Když je na Adèle rozzlobená, že jí nepomáhá s domácími pracemi, obvykle kousavě podotkne, že šátky jsou pro ty, co celé dny jen sedí a poslouchají rádio. Nic víc kromě trochy čtení totiž Adèle nedělá. Sama ovšem tvrdí, že zcela jednoduše nic jiného dělat nemůže kvůli vrozené vadě páteře. Fatima si myslí, že právě tato vada Tariqovi a Adèle znemožnila výrobu dětí. Ne samotná vada, ale že jim to asi nefunguje v „dětské poloze“, jak se Fatima vyjadřuje.

Mancebo zaveze dovnitř stojany na ovoce a zeleninu. Tariqovi jde zavřít opravnu obuvi mnohem rychleji než Mancebovi vše na noc uklidit, prakticky mu stačí jen zamknout dveře. Někdy zavře už nějakou hodinu po pastisu v *Le Soleil* a zbytek dne stráví v kanceláři za opravnou. Nikdy však z opravny neodejde, dokud není čas na jídlo. „Co bych tam

nahoře mezi ženskými dělal?“ říkává. Co dělá v kanceláři ty dny, kdy zavře opravnu dříve, Mancebo pořádně neví. Tariq říká, že má spoustu práce s účetnictvím. Občas ale jen čte noviny nebo kouří. To Mancebo vidí ze svého obchodu.

Do obchodu vejde dáma středního věku a Mancebo ji zdvořile pozdraví. Ví, kdo to je. Často u něj po večerech něco málo koupí. Zřejmě dělá velké nákupy jinde a jeho obchod navštěvuje pouze tehdy, když něco koupit zapomene. Dnes jsou to slané krekry a Coca-Cola. Platí, Mancebo jí popřeje příjemný večer a doprovodí ji ke dveřím. Odejde ve chvíli, kdy vchází Tariq a poplácá bratrance po rameni, otevře dveře na schodiště a zmizí nahoře. Vůně jídla se nyní dovnitř valí doširoka otevřenými ústy obchodu.

Byl to zcela běžný den. Den, který začal jako všechny ostatní, probíhal jako všechny ostatní a Mancebo si myslí, což je naprosto pochopitelné, že i skončí jako všechny ostatní. Vlastně si nemyslí nic. To jen když se den náhle vymkne zajatému chodu, čas předtím se pak jeví jako běžný. Mancebo ve skutečnosti nyní nemyslí na nic jiného než na jídlo.

A možná je to tak, jak říká Fatima, čím déle den pokročí, tím víc se u Manceba začne projevovat slepičí mozek. Ráno je zapotřebí, aby byl čilý a činorodý, zajel do Rungisu a vypočítal, kolik od každého zboží je potřeba nakoupit, a během dne musí obsluhovat všemožné druhy zákazníků. Čím dál se však den začne nachylovat, tím pasivnější se Mancebo stává.

Vstupní branou pomalejšího tempa je pastis v *Le Soleil*. Když se den začne chýlit ke konci, není schopen myslet na nic jiného než na jídlo a svou cigaretu.
